

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/60/2021
Identifikačné číslo spisu: 2308205273
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2308205273.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej, členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Aleny Priecelovej v spore žalobcu: Štefana Vájdu, s miestom podnikania vo Veľkých Úľanoch, Leninova 253/153, IČO: 11 706 112, zastúpeného PRO iURE - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Zámocká č. 32, proti žalovanému: J. P. R. B., trvalým pobytom v X., Š. č. XX, zastúpeného JUDr. Eleonórou Zuzákovou, advokátkou so sídlom v Galante, Mierové nám. č. 4, o zaplatenie 1.838.98 eur s prísl., o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/78/2018-441 z 25. júna 2019 takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 24Cb/141/2008-411 z 23. apríla 2018 zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie vydanom Okresným súdom Galanta dňa 1. februára 2018 pod č. k. 24Cb/141/2008-373. O trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu nepriznal žiadnemu z účastníkov.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na to, že na pojednávaní konanom dňa 02.11.2017 právny zástupca žalobcu vzal termín pojednávania na vedomie, vzdal sa písomného predvolania, napriek tomu sa v uvedený deň na pojednávanie neodstavil, svoju neprítomnosť neospravedlnil a ani nepožiadal o odročenie pojednávania. Na tomto pojednávaní právny zástupca žalovaného z dôvodu neprítomnosti žalobcu podal návrh na vydanie kontumačného rozsudku podľa § 278 CSP pre zmeškanie žalobcu, čomu prvoinštančný súd vyhovel a rozsudok pre zmeškanie vydal s tým, že pre použitie tejto formy rozhodnutia mal splnené podmienky.

3. Dňa 28.02.2018 právny zástupca žalobcu doručil prvoinštančnému súdu návrh na zrušenie rozsudku

pre zmeškanie, v ktorom uviedol, že sa pojednávania nemohol zúčastniť pre náhlu zmenu svojho zdravotného stavu. Zdôraznil, že už v apríli 2017 bol hospitalizovaný pre akútne bolesti žľčníka, ktoré mu pretrvávajú, preto bol v júli 2017 operovaný, na prelome roku 2017 a 2018 mal akútny zápal okostnice v spojení s veľkými bolesťami, ktoré mu pretrvávajú. V deň pojednávania dostal silné bolesti zubov a v takomto zdravotnom stave sa nemohol zúčastniť pojednávania, musel sa nechať ošetriť, a pri takomto stave by nezvládol ani cestu na pojednávanie z miesta sídla svojej advokátskej kancelárie do sídla Okresného sídla Galanta bez toho, aby neohrozil bezprostredne svoje zdravie. Mobilný telefón si zabudol v kancelárii, a tak nemohol ani súd o svojej neprítomnosti informovať a pre krátkosť času nemohol nájsť za seba ani zástupcu. K návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie pripojil i výmenný lístok od zubára, ktorým obsahuje popis nálezu a ošetrenia.

4. Súd prvej inštancie podľa § 278, § 281 ods. 1,2 CSP dospel k záveru, že návrh na zrušenie rozsudku nie je dôvodný, nakoľko zo spisového materiálu vyplynulo, že súd riadne a včas žalobcu na pojednávanie predvolal, termín pojednávania vzal na vedomie, svoju neprítomnosť neospravedlnil a právny zástupca žalovaného navrhol rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, čím boli splnené podmienky na vydanie takejto formy rozhodnutia. Súdom prvej inštancie neboli zistené dôvody pre jeho zrušenie a návrh žalobcu ako neopodstatnený uznesením zamietol.

5. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 21Cob/78/2018-441 z 25. júna 2019 potvrdil uznesenie Okresného súdu Galanta č. k. 24Cb/141/2008-411 z 23. apríla 2018 ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku; ďalej len „CSP“) a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, spĺňajúceho všetky požiadavky podľa § 220 ods. 2 CSP, v ktorom sa súd prvej inštancie správne a presvedčivo argumentačne vysporiadal so skutkovým a právnym posúdením veci.

6. Odvolací súd neprihliadol na námietku žalobcu ohľadne absencie poučovacej povinnosti o možnosti rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie. Ohľadne daného na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie poukázal na obsah spisu, z ktorého bolo preukázané, že právny zástupca žalobcu bol predvolaný na termín pojednávania vytýčený na deň 04.04.2017, ktoré predvolanie prevzal dňa 21.11.2016, súčasťou ktorého bolo i poučenie o možnosti rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškanie podľa § 278 CSP (č. l. 346). Rovnako tomu bolo tak i pri doručovaní predvolania na pojednávanie určené na deň 02.11.2017, ktoré prevzal právny zástupca dňa 18.07.2017, ktorého sa právny zástupca osobne zúčastnil, preto na ďalší termín pojednávania, určený na deň 01.02.2018 nebol osobitne predvolaný, keď uvedený termín vzal na vedomie. K uvedenému postupu odvolací súd zdôraznil, že zo žiadneho ustanovenia procesného predpisu nevyplýva, že by musel byť žalobca pri každom predvolaní na pojednávanie, a to bez ohľadu na to, akou formou sa vykoná, osobitne poučovaný, a ako je zrejmé z rozhodovacej činnosti súdov, sporové strany pri oznámení ďalšieho termínu pojednávania, vykonaného na pojednávaní, na ktorom je strana sporu resp. jej právny zástupca prítomný, sa osobitne nepoučuje. Právny zástupca žalobcu je navyše subjektom, ktorý poskytuje právne služby a tak musí mať o možnosti takéhoto procesného postupu vedomosť. Napriek tomu, ale strany sporu boli počas súdneho konania úkonmi súdu, ktoré predchádzali dňu, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, v súlade so zákonom poučené. Poučenie v rámci doručovaných predvolaní preberal práve právny zástupca žalobcu, preto nemôže obstať argumentácia žalobcu, podľa ktorej nebol žalobca prostredníctvom právneho zástupcu riadne poučený, a že by v tomto prípade absentovalo splnenie poučovacej povinnosti súdu a pre tento nedostatok, že by neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie.

7. Okrem ďalšieho zákonného predpokladu, podľa ktorého žalobca svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnil včas, nebola naplnená ani požiadavka vážnosti okolností, ktorými ospravedlňoval právny zástupca svoju neprítomnosť. Za vážne okolnosti sa považujú okolnosti takej intenzity a vážnosti, ktoré znemožňujú účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov. Ak bol kontumačný rozsudok vydaný na pojednávaní, ktorého sa žalobca nezúčastnil bez ospravedlnenia, môže žalobca za zákonom stanovených podmienok žiadať súd o zrušenie takéhoto rozsudku, pričom prvým predpokladom pre zrušenie je

skutočnosť, že zmeškal pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený kontumačný rozsudok z ospravedliteľného dôvodu. Tento ospravedliteľný dôvod je povinný odvolateľ preukázať, pretože je predmetom posudzovania súdu. V danom prípade súd prvej inštancie o návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku rozhodol uznesením, ktorým návrh zamietol s odôvodnením, že nezistil nedostatok zákonných podmienok pre vydanie takéhoto rozhodnutia, k čomu vzal do úvahy pretrvávajúce zdravotné problémy právneho zástupcu v spojení s konaním s odbornou starostlivosťou.

8. Odvolací súd na podporenie správnosti rozhodnutia prvoinštančného súdu poukázal aj na potvrdenie o ošetrení právneho zástupcu žalobcu, vyhotovené príslušným lekárom v spojení s priepustkou, ktoré ako dôkaz o náhlom zhoršení zdravotného stavu, ktorý bránil právnomu zástupcovi zúčastniť sa pojednávania tento predložil, a ktorým preukazoval existenciu dôvodu pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie vydaného na základe návrhu. Podľa priepustky právny zástupca opustil pracovisko dňa 01.02.2018 o 11:00 hod. a vrátil sa o 14:00 hod., k čomu pripojil i výmenný lístok - poukaz slúžiaci na odborné vyšetrenie, ktoré bolo vystavené zubným lekárom. Na uvedenom doklade sú opísané úkony, ktoré vykonal lekár pri ošetrení právneho zástupcu žalobcu, ale súd z nich nemohol určiť, či sa jednalo o stav, ktorý by založil ospravedliteľný dôvod. Právny zástupca žalobcu pritom uviedol, že v deň pojednávania mal dopoludnia silné bolesti zubov. K uvedenému vzal odvolací súd do úvahy, že pojednávanie bolo stanovené na čas 13:00 hod., pracovisko opustil o 11:00 hod., na ktoré sa vrátil o 14:00 hod., čo považuje odvolací súd za dostatočný časový priestor k tomu, aby v prípade, ak u žalobcu začínali bolesti zubu, o ktorých o 11:00 hod., kedy opustil pracovisko vedel, a teda mu bolo zrejmé, že sa nebude môcť na pojednávanie určené na deň 01.02.2018 o 13:00 hod. v Galante dostaviť, mal svoju neúčast ospravedlniť vážnym a akútnym zdravotným stavom, čo však ani pred ošetrením, ale ani po ňom neurobil. Okrem toho v odvolaní (č. l. 390) sám odvolateľ uviedol, že pre svoje zdravotné problémy žiadneho koncipienta zatiaľ nezamestnal, čím potvrdil existenciu pretrvávajúcich zdravotných problémov, ktoré ovplyvňujú i jeho advokátsku činnosť. Odvolací súd nepoprel, že advokát nemôže ochorieť, avšak zdôraznil, že ide o profesiu, ktorá si vyžaduje zvýšenú mieru zodpovednosti, a to tak v jeho prístupe ku klientovi, ako i k súdu.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatoval, že obrana právneho zástupcu žalobcu nepredstavuje relevantne ospravedliteľný dôvod, pre ktorý sa nezúčastnil pojednávania bez ospravedlnenia a tak neboli zistené skutočnosti, ktoré by znamenali existenciu zákonnej podmienky zakladajúcej dôvod pre vyhovieť odvolaniu podanému voči rozhodnutiu, ktorým bol návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietnutý.

10. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľa“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodu opatrnosti podal dovolanie aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

11. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolateľ porušenie jeho práva na spravodlivý proces videl tom, že:

a/ súd žalobcu na pojednávaní konanom dňa 2.11. 2017 pri ústnom predvolaní na pojednávanie na dňa 1.2.2018 nepoučil o následkoch zmeškania pojednávania, vrátane možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie s konštatovaním, že skoršie poučenia obsiahnuté v predvolaniach na skoršie pojednávania sú pre posúdenie splnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa neho irelevantné, nakoľko povinnosťou súdu je vždy poučiť stranu o následkoch nedostavenia sa na pojednávanie, ako aj o možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie v takomto prípade;

b/ na pojednávaní 1.2.2018 súd nerozhodol o tom, že sa pojednávanie uskutoční v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu ani o otvorení pojednávania, a teda návrh právneho zástupcu žalovaného ani nemohol byť, resp. nebol urobený na pojednávaní;

c/ do zápisnice zo dňa 1.2.2018 súd nezahrnul všetku dôležitú komunikáciu medzi súdom a právnym zástupcom žalovaného, pričom existujú pochybnosti o tom, či súd právneho zástupcu žalovaného na

možnosť rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie neupozornil;

d/ nevyhotovenie zvukového záznamu z pojednávania konaného dňa 1.2.2018, čím bola žalobcovi zmarená možnosť preskúmania zákonnosti postupu súdu pred vydaním rozsudku pre zmeškanie, preskúmanie splnenia zákonných predpokladov vydania rozsudku pre zmeškanie, ako aj preskúmanie obsahu komunikácie medzi súdom a právnym zástupcom žalovaného. Okrem iného v rámci namietanej vady podľa § 420 písm. f/ CSP poukázal na nedodržanú logickú postupnosť týkajúcej sa prípadu, ak je súčasne podané odvolanie voči rozsudku pre zmeškanie a zároveň aj návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Vo vzťahu k ospravedlniteľnému dôvodu podľa § 281 CSP namieta jeho nedostatočné odôvodnenie a nesprávne vyhodnotenie dôkazu (potvrdenie ošetrojúceho lekára).

12. V súvislosti s uplatneným § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobca za podstatnú otázku, od ktorej riešenia rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, označil právnú otázku nasledovného znenia: a/ či pod pojem odborná starostlivosť advokáta spadá povinnosť advokáta po prekonaní zdravotných problémoch (napr. zápal zubnej kosti) a ubezpečení lekára, že je vyliečený zabezpečiť si na každé pojednávanie v určitom období po vyliečení náhradníka, ktorý by ho bol pripravený ihneď zastúpiť na pojednávaní v prípade, ak by nečakane náhle opäť ochorel? Kto by tieto zvýšené náklady niesol?; b/ pod pojem ospravedlniteľný dôvod podľa § 281 CSP nespadá akútny prípad bolesti zubov v dôsledku akútneho zápalu koreňov, v prípade ak advokát pred vyše mesiacom prekonal na inom mieste ústnej dutiny zápal zubnej kosti a domnieval sa, že je vyliečený a problémy so zubami sú odstránené?

13. Primárne nesúhlasil s právnym názorom súdu prvej inštancie spočívajúceho v tom, že právny zástupca musí konať v každom prípade s odbornou starostlivosťou, a teda o svojich pretrvávajúcich zdravotných problémoch mal informovať keď nie súd, tak priamo žalobcu, aby sa tento sám pojednávania vo svojom záujme zúčastnil, čím by sa predišlo danej situácii. Vyššie uvedenú argumentáciu súdu vo veci posúdenia ospravedlniteľného dôvodu označil za nesprávnu, nelogickú a absurdnú. Podľa neho súdy ignorovali náhlosť a akútnosť jeho zdravotných problémov a objektívnu nemožnosť právneho zástupcu žalobcu dostaviť sa na súd pre zdravotné problémy. Dovolateľ dôvodil poukazom na to, že vzhľadom na veľmi veľké návaly bolesti sa v danom momente zameriaval iba na to, aby sa bezpečne a bez nehody dostal k svojmu zubárovi, v dôsledku čoho sa nekoncentroval a zabudol si vziať mobilný telefón so sebou, a preto sa objektívne nemohol spojiť ani so súdom ani so žalobcom. Výčitku nespojenia sa so žalobcom vzhľadom na jeho argumentáciu ohľadne zabudnutého mobilného telefónu označil za nezmyselnú. Rovnako aj konštatovanie súdov, že hoci akútny zdravotný problém považoval za zistený, avšak vzhľadom na neinformovanie súdu ho považoval za neospravedlniteľný. Podľa dovolateľa pre rozhodnutie o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nie je podstatná nemožnosť ospravedlniť sa, ale podstatnou je nemožnosť dostaviť sa na pojednávanie. Súdy nesprávne interpretovali § 281 CSP a do pojmu ospravedlniteľný dôvod nesprávne zahrnul aj akt neospravedlnenia sa (neinformovania súdu), a vôbec nezodpovedal prečo akútny hnisavý zápal v oblasti koreňov spojený s veľkými bolesťami a brániaci bezpečnej jazde do Galanty a riadnemu výkonu činnosti advokáta nie je ospravedlniteľný dôvod. Uviedol, že nebolo vykonané žiadne dokazovanie, ktoré by spochybnilo predložené potvrdenie ošetrojúceho zubára. Za nesprávny záver súdov označil to, keď podľa neho dospeli súdy k záveru, že zdravotné problémy, ktoré jeho právny zástupca prekonal v roku 2017, mali s akútnym zápalom v oblasti koreňov d36, ktorý prepukol dňa 1.2.2018, nejaký súvis. Uviedol, že zdravotné problémy dňa 1.02.2018 neočakával, a preto nemal žiadny dôvod robiť opatrenia za účelom dohadovania si náhradníka. Ďalej tvrdil, že o to viac nerozumie tomu, aký význam by malo ospravedlnenie neúčasti po vydaní rozsudku pre zmeškanie. Ďalej bola uvedená argumentácia spočívajúca vo vymenúvaní dôvodov prečo nezamestnáva advokátskeho koncipienta. Na záver zhrnul, že súdy nižšej inštancie nesprávne interpretovali § 281 CSP ako aj pojem ospravedlniteľného dôvodu, a nesprávne právne posúdili situáciu, a že akútne, náhle a nepredvídateľné zdravotné problémy advokáta, ktoré mu bránia vo výkone činnosti sú určite ospravedlniteľným dôvodom, a to aj v prípade, ak také zdravotné problémy advokát už skôr prekonal a nemal dôvod očakávať prepuknutie ďalších.

14. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie

konanie.

15. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že podľa neho podané dovolanie nemá náležitosti podľa § 428 CSP, nakoľko dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pričom konkrétny dovolací dôvod neuvádza a neopodstatnene namieta, že v konaní súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

17. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

20. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

21. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

22. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

23. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP (ak je namietaný § 421 CSP), a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody, a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

24. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, keď v dovolaní namieta absenciu poučenia o následku nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie v predvolaní na pojednávanie konaného dňa 1.2.2018; nerozhodnutie súdu o otvorení pojednávania; nerozhodnutie súdu o tom, že pojednávanie sa uskutoční bez prítomnosti právneho zástupcu žalobcu; absenciu návrhu žalovaného na pojednávaní dňa 1.2.2018 rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie; nevyhotovenie zvukového záznamu z pojednávania konaného dňa 1.2.2018; neúplnosť zápisnice zo dňa 1.2.2018 a nakoniec nedostatočné odôvodnenie ospravedlniteľného dôvodu podľa § 281 CSP.

25. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

26. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnu ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mариaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R129/1999). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku, s výnimkou požiadavky o úplnosti, zrozumiteľnosti a presvedčivosti tohto rozhodnutia súdu (teda s výnimkou postupu súdu pri odôvodňovaní rozhodnutia).

27. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

28. Podľa § 281 ods. 1 CSP, ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie. Návrh podľa ods. 1 môže žalobca podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalobcu v rozsudku pre zmeškanie súd poučí (§ 281 ods. 2 CSP).

29. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ bližšie špecifikovanými vadami v bode 11. odôvodnenia tohto rozhodnutia namieta najmä procesný postup, ktorým bol vydaný rozsudok pre zmeškanie, resp. ktorý predchádzal vydaniu rozsudku pre zmeškanie. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že pri návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 281 CSP sa súd nezaobrá tým, či boli splnené zákonné predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale je oprávnený posúdiť len to, či okolnosti uvádzané žalobcom možno alebo nemožno považovať za ospravedlniteľný dôvod

neprítomnosti žalobcu na pojednávaní. Pri návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 281 ods. 1 CSP je teda relevantným dôvodom pre zrušenie rozsudku a predmetom posudzovania súdu len existencia ospravedlniteľného dôvodu a dodržanie lehoty uvedenej v § 281 ods. 2 CSP na podanie návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu. Naproti tomu podľa § 356 písm. b/ CSP je prípustné podať odvolanie voči rozsudku pre zmeškanie žalobcu len v prípade, kedy neboli na vydanie tohto rozsudku splnené podmienky. Postup podania odvolania voči rozsudku pre zmeškanie žalobcu pojmovovo predpokladá, že žalobca rozporuje existenciu podmienok ustanovených v § 278 CSP, prípadne aj v § 280 CSP (viacerí žalobcovia). Žalobca pri podaní odvolania podľa § 356 písm. b/ CSP proti rozsudku pre zmeškanie žalobcu má možnosť namietat', že zákonné podmienky pre vydanie tohto rozsudku uvedené v § 278 CSP neboli splnené, teda môže namietat', že nebol riadne a včas na pojednávanie predvolaný, že nebol riadne poučený o následku nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane neexistencie poučenia o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, prípadne, že svoju neprítomnosť na pojednávaní včas a vážnymi okolnosťami ospravedlnil, prípadne, že sa pojednávania zúčastnil alebo, že vo veci samej nejde o žalobu podľa § 137 písm. a) CSP, či absentoval riadny návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu zo strany žalovaného. Predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu musia byť splnené kumulatívne. Ak nie je splnený čo len jeden z predpokladov pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, nie je možné rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydať. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu (§ 281 CSP) a odvolanie voči rozsudku pre zmeškanie žalobcu (podľa § 356 písm. b/ CSP) sú teda dva rozličné inštitúty, ktorými sa žalobca môže brániť voči vydaniu kontumačného rozsudku.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že žalobcom vytknuté vady (absencia poučenia o následku nedostavenia sa na pojednávanie vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie v predvolaní na pojednávanie konaného dňa 1.2.2018; nerozhodnutie súdu o otvorení pojednávania a o tom, že pojednávanie sa uskutoční bez prítomnosti právneho zástupcu žalobcu; absencia návrhu žalovaného na pojednávaní dňa 1.2.2018 rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie; nevyhotovenie zvukového záznamu z pojednávania konaného dňa 1.2.2018 a neúplnosť zápisnice zo dňa 1.2.2018) predstavujú namietanie nesplnenia procesných podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie, ktoré však odvolací súd v konaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nie je oprávnený skúmať a rozhodovať o ich splnení, či nesplnení a nadväzujúc na to, ani dovolací súd v prípade podaného dovolania v rámci tohto druhu konania. O splnení zákonných podmienok vo forme absencie niektorého z predpokladov stanovených v zákone pre vydanie kontumačného rozsudku je výlučne oprávnený rozhodnúť súd v rámci konania o odvolaní proti vydaniu rozsudku pre zmeškanie. Z obsahu spisu vyplýva, že proti rozsudku pre zmeškanie bolo podané odvolanie, o ktorom nebolo doposiaľ rozhodnuté odvolacím súdom z čoho plynie záver, že o tom či v danom prípade boli, či neboli splnené procesné podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, bude ešte len rozhodovať odvolací súd. Preto o nesplnení procesných podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie dovolací súd nemôže v súvislosti s podaným dovolaním žalobcu rozhodovať, ani brať tieto skutočnosti do úvahy.

31. V prejednávanej spore dovolateľ v dovolaní namieta aj nesprávne vyhodnotený ospravedlniteľný dôvod, ktorý sa skúma ako je uvedené vyššie pri návrhu na zrušenie dotknutého rozsudku pre zmeškanie, a v ktorom prípade podal dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, a zároveň položil aj právnu otázku uplatňujúcu tým aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/.

32. Vo vzťahu k ospravedlniteľnému dôvodu podľa § 281 CSP namieta jeho nedostatočné odôvodnenie a nesprávne vyhodnotenie dôkazu (potvrdenie ošetrojúceho lekára).

33. V tejto spojitosti dovolací súd opätovne poukazuje na to, že rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V prípadoch, keď bol kontumačný rozsudok vydaný na pojednávaní (§ 278 CSP), na ktorom sa nezúčastnil žalobca, môže žalobca za zákonom stanovených podmienok požiadať súd o zrušenie kontumačného rozsudku. Prvotným predpokladom na zrušenie kontumačného rozsudku je, že žalobca zmeškal pojednávanie, na ktorom došlo k vyhláseniu kontumačného rozsudku, z ospravedlniteľného dôvodu. Tento ospravedlniteľný dôvod je žalobca povinný preukázať, pretože bude

predmetom posudzovania súdu. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1001 až 1007).

34. Nemožno vylúčiť, že na strane žalobcu môže dôjsť pred pojednávaním k neočakávanej udalosti objektívneho charakteru, alebo k okolnosti spôsobenej samotným žalobcom, resp. inak zavinenej, v dôsledku ktorej zmešká nariadené pojednávanie, resp. ktoré mu zabráni, aby včas ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní. Účelom zákonnej úpravy je zabezpečiť žalobcovi súdnu ochranu aj v prípade, ak sa z ospravedlniteľného dôvodu neustanoví na pojednávanie, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. V tomto konaní sa súd nezaobrá tým, či boli splnené zákonné predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale je oprávnený posúdiť len to, či okolnosti uvádzané a preukázané žalobcom (zistené súdom), ne/možno považovať za ospravedlniteľný dôvod neprítomnosti žalobcu na pojednávaní. Príčina zmeškania pojednávania žalobcom musí mať s ohľadom na povahu, nepredvídateľnosť, závažnosť, rozsah alebo z iných dôvodov aspekt ospravedlniteľnosti (toho, čo je možné v danej veci ospravedlniť).

35. Vychádzajúc z účelu a povahy tohto procesného inštitútu možno vyvodiť, že ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 281 ods. 1 C. s. p., sú len také okolnosti, ktoré na strane žalobcu nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedľujúci zmeškanie konania. Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalobcovi bola známa, resp. jeho právnomu zástupcovi (nutnosť využiť lekársku pomoc nastala značnom čase/predstihu pred nariadeným pojednávaním), ktorá mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. z 30. 9. 2020, sp. zn. 4Obdo/84/2019).

36. K namietanému nedostatočnému odôvodneniu ospravedlniteľného dôvodu dovolací súd poukazuje na odôvodnenie odvolacieho súdu konkrétne bod 15. a bod 16. jeho rozhodnutia, z ktorého zreteľne vyplýva, že odvolací súd dal jednoznačnú a presvedčivú odpoveď na to, či žalobcom tvrdené okolnosti zmeškania pojednávania sú ospravedlniteľné. Odvolací súd pri svojej argumentácii vychádzal z potvrdenia ošetrojúceho lekára, z ktorého však nevyplývala skutočnosť, že by sa jednalo o stav, ktorý by založil ospravedlniteľný dôvod. Ďalej zo zistenia súdov nižšej inštancie vyplynulo, že právny zástupca žalobcu mal dostatočný časový priestor na to, aby v prípade keď mu začínali bolesti zubu (o 11.00 hod), mu bolo zrejmé, že sa nebude môcť zúčastniť pojednávania o 13.00 hod. Nebolo teda zistené, že by tu boli objektívne okolnosti, ktoré by bránili právnomu zástupcovi žalobcu, aby svoju neúčast' na pojednávaní v doobedňajších hodinách súdu ospravedlnil pre vznik náhlej prekážky zhoršenia zdravotného stavu. Podľa dovolacieho súdu, hoci skutočnosť, že v čase pojednávania sa právny zástupca žalobcu zdržiaval na vyšetrení v zubnej ambulancii, a táto okolnosť mu zabráňovala zúčastniť sa na pojednávaní v daný deň a hodinu, nejde o okolnosť, ktorú v zmysle § 281 ods. 1 C. s. p., možno považovať za ospravedlniteľný dôvod neprítomnosti žalobcu na pojednávaní, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, pretože právnomu zástupcovi nebránili žiadne objektívne okolnosti včas svoju neúčast' na pojednávaní z uvedeného dôvodu ešte pred začatím pojednávania ospravedlniť a požiadať o odročenie, resp. upovedomiť o nemožnosti účasti na pojednávaní. Tvrdenie žalobcu, že jeho právny zástupca si zabudol mobilný telefón nie je relevantné, nakoľko toto tvrdenie nie je možné dokázať, resp. preveriť, pričom dovolací súd zdôrazňuje, že právny zástupca je povinný vykonávať právne služby s odbornou starostlivosťou a chrániť záujmy svojho klienta a súdu včas oznamovať skutočnosti dôležité pre vedenie konania.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

38. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie v časti, v ktorej sa namieta existencia procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, keď nebolo preukázané, že by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, treba odmietnuť ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

39. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP t. j. namieta nesprávne právne posúdenie a v tejto spojitosti označil za podstatnú právnu otázku od ktorej riešenia rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, otázku nasledovného znenia: a/ či pod pojem odborná starostlivosť advokáta spadá povinnosť advokáta po prekonaní zdravotných problémoch (napr. zápal zubnej kosti) a zabezpečení lekára, že je vyliečený zabezpečiť si na každé pojednávanie v určitom období po vyliečení náhradníka, ktorý by ho bol pripravený ihneď zastúpiť na pojednávaní v prípade, ak by nečakane náhle opäť ochorel? Kto by tieto zvýšené náklady niesol? ; b/ pod pojem ospravedliteľný dôvod podľa § 281 CSP nespadá akútny prípad bolesti zubov v dôsledku akútneho zápalu koreňov, v prípade ak advokát pred vyše mesiacom prekonal na inom mieste ústnej dutiny zápal zubnej kosti a domnieval sa, že je vyliečený a problémy so zubami odstránené?

40. Podľa ustanovenia § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

41. Podľa § 357 písm. h/ CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

42. Podľa ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

43. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (ods. 2 vyššie citovaného ustanovenia).

44. V posudzovanom prípade výška minimálnej mzdy v deň podania žaloby na súde prvej inštancie (k 7.4.2008) bola 269,- eur mesačne (nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 279/2015 Z. z.), pričom 10-násobok tejto sumy predstavuje 2.690,- eur. Napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení 1.838,98 eura (bez príslušenstva) neprevyšuje 10-násobok minimálnej mzdy, z čoho vyplýva, že prípustnosť dovolania nie je možné vyvodzovať z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd tiež zistil, že prípustnosť dovolania z dôvodu namietaného nesprávneho právneho posúdenia nie je možná ani na základe ustanovenia § 421 ods. 2 CSP, pretože ide o dovolanie voči rozhodnutiu odvolacieho súdu v konaní o odvolaní voči uzneseniu podľa § 357 písm. h) CSP, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie (toto ustanovenie nepochybne spadá medzi § 357 písm. a) až n) CSP uvedené v § 421 ods. 2 CSP upravujúce prípady neprípustnosti podania dovolania podľa § 421 CSP). Keďže prípustnosť dovolania žalobcu je vylúčená ex lege v zmysle ustanovenia § 421 ods. 2 a § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu podané podľa § 421 CSP ako procesne neprípustné v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ CSP v spojení s § 421 ods. 2 a § 422 ods. 1 písm. a/ CSP.

45. Dovolací súd ako obiter dictum považuje za potrebné zdôrazniť, že v zmysle vyššie uvedeného zároveň poukajúc na § 281 ods. 1 CSP a bod 29 až 30 odôvodnenia tohto rozhodnutia v konaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie sa súd nezaobera tým, či boli splnené zákonné predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale je oprávnený posúdiť len to, či okolnosti uvádzané žalobcom možno alebo nemožno považovať za ospravedliteľný dôvod neprítomnosti žalobcu na pojednávaní z čoho plynie záver, že odvolací súd bol povinný sa zaoberať iba odvolacou námietkou súvisiacou s ospravedliteľným dôvodom neprítomnosti žalobcu na pojednávaní. Ostatné dôvody boli uvedené nad rámec § 281 CSP, neboli pre rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu relevantné a úvahy súdu o týchto námietkach patria do rozhodnutia o odvolaní voči rozsudku pre zmeškanie.

46. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľa vyplývajúce z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

47. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, a preto mu dovolací súd priznal voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

48. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.